

2. Матвієнко С. І. Художня праця та основи дизайну: навч. посіб. Ніжин: Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2016. 201 с.

3. Тарасенко Г. Формування у дошкільників гуманно-особистісного ставлення до природи: аксіологічний аспект. *Актуальні проблеми дошкілля: зб. наук. праць* / за ред. М. Чепіль. Дрогобич: РВВ ДДПУ ім. І. Франка, 2012. С. 13-20.

УДК 373.2.015.31:37.064.3]:37.091.33-028.16

**ШЛЯХИ ВПРОВАДЖЕННЯ STORYTELLING-ТЕХНОЛОГІЇ
З ФОРМУВАННЯ РОВЕСНИЦЬКИХ СТОСУНКІВ
ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ**

І. О. Бондар,
*аспірантка кафедри педагогіки і психології дошкільної освіти
Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова*

Науковий керівник:
Р. А. Шулигіна,
*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри педагогіки і психології дошкільної освіти
Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова*

Одними із головних завдань системи дошкільної освіти є виховання всебічно розвиненої особистості, соціалізація дітей, залучення до культурної спадщини країни, ознайомлення з моральними цінностями та нормами і не менш важливим є формування у дітей вміння взаємодіяти між собою, й будувати стосунки на основі дружніх взаємин. Зі зміною пріоритетів у системі виховання підростаючого покоління, проблема формування ровесницьких стосунків дітей дошкільного віку набуває особливої актуальності та вимагає впровадження новітніх технологій в освітню практику закладів дошкільної освіти. Особливої уваги заслуговує storytelling-технологія, адже саме через цікаві історії та розповіді можна кардинально вирішувати виховні завдання.

У психолого-педагогічній літературі особливу увагу побудові дитячих взаємин, їх змістовим характеристикам приділяли Л. Артемова, В. Луценко, О. Смірнова, В. Утробіна, Л. Якименко; у контексті морального виховання О. Кисельова, С. Ладивір, Л. Лохвицька, Т. Поніманська та ін.

Storytelling-технологію, як мистецтво розповідання розглядали у своїх працях такі зарубіжні науковці, як К. Еган, Т. Б'юзен, Е. Парк, Д. Армстронг та ін. Вони стверджували, що завдяки цікавим історіям, процес пізнання можна зробити змістовним та захоплюючим.

Серед вітчизняних науковців, принципи та особливості використання storytelling-технології у своїх працях розглядали Н. Бондаренко Г. Гич, Н. Гущина, О. Караманова, К. Симоненко, О. Харитоненко, Т. Черненко та ін. У роботі з дошкільниками storytelling-технологію розглядає К. Крутій.

Підгрунття формування ровесницьких стосунків закладається у період дошкільного дитинства, відбувається швидкий розвиток взаємин з однолітками, від ігор поруч до сюжетно-рольових ігор та позаситуативного спілкування. Структура ровесницьких стосунків стає досить складною, часто забарвлена емоційними переживаннями та поведінковими реакціями дітей: діти здатні розуміти поняття «дружби», часто сваряться, ображаються; навчаються ділитися іграшками, домовлятися щодо цікавої спільної гри, допомагають один одному або завдають шкоди іншим [3, с. 389]. Ровесницькі стосунки створюють фундамент для подальшого розвитку особистості дитини.

В дошкільній освіті сьогодення завдання з формування ровесницьких стосунків дітей дошкільного віку тісно переплетені з різними видами діяльності та є компонентами занять, ігрових активностей, повсякденної праці, спілкування та виступають елементом морального виховання дошкільників. Проте, все частіше у дітей з'являються труднощі в налагодженні міжособистісної взаємодії та в спілкуванні. До них О. Остряньська віднесла такі: вступ старшого дошкільника в контакт із однолітками, емпатія до інших, дитячий егоцентризм, відсутність позитивної установки на іншу дитину, неадекватна самооцінка, підвищена емоційно-особистісна залежність від партнерів по спілкуванню, недостатність комунікативних знань дошкільника, проблеми в програмуванні, прогнозуванні та самоконтролі тощо. Всі труднощі дослідниця розділила на чотири рівні: базовий, змістовний, операціональний, рефлексивний [2, с. 42]. У цьому зв'язку постає питання щодо підсилення уваги до проблеми формування ровесницьких стосунків дошкільників та пошукові ефективних технологій виховання дружніх взаємин.

Особливу увагу слід приділити storytelling-технології. На сучасному етапі її широко використовують у закладах загальної середньої освіти з метою цікавого подання нових тем з різних навчальних предметів, у зрозумілій, доступній до сприйняття формі – цікавих історій. Використання storytelling-технології у практиці закладів дошкільної освіти лише набуває потужностей. Завдяки їй можна вирішувати низку навчальних та виховних завдань. Крім цього, за допомогою складання та розповідання історій можна розвивати мовлення дошкільників, вирішувати завдання морального виховання, пояснення нового матеріалу з будь-якого розділу програми.

На нашу думку, слід уважно розглянути використання Storytelling-технології у системі роботи з формування ровесницьких стосунків дітей

дошкільного віку, адже завдяки цікавій історії можна продемонструвати, що таке дружба, товаришування, як діяти в ситуаціях конфлікту, пояснити моральні норми та цінності [1, с. 2-3].

Для ефективного налагодження ровесницьких стосунків дітей дошкільного віку слід дотримуватися низки *вимог*: дослідження групи дітей на рівні сформованості ровесницьких стосунків, наявність труднощів у спілкуванні та взаємодії між дітьми; психолого-педагогічні знання та вміння педагога з досліджуваної проблеми; підбір оптимальної стратегії дій для вирішення тих труднощів, які виникають у конкретному колективі дітей (для вирішення однієї проблеми може бути достатньо бесіди, а для іншої – постійного закріплення у різних видах діяльності); володіння педагогом вміннями використовувати *storytelling* з формування ровесницьких стосунків дітей дошкільного віку, ефективне педагогічне керівництво.

Для ознайомлення педагогів з особливостями використання *storytelling*-технології у роботі з формування ровесницьких стосунків дітей дошкільного віку слід у закладах дошкільної освіти проводити круглі столи, присвячені відповідній темі, обмін досвідом тощо. Лише компетентний педагог може ефективно використовувати *storytelling* у процесі формування ровесницьких стосунків, адже мова йде не лише про створення розповіді та її озвучення, а й про його здатність створити актуальний матеріал, вміння підпорядковувати виховним цілям.

Storytelling-технологію можна використовувати як структурний елемент заняття, наприклад, з розвитку мовлення, але мають бути чітко сформульовані освітні завдання. Складання дітьми під керівництвом педагога цікавої захоплюючої історії і можливий її переказ, створюватимуть умови для розвитку як монологічного так й діалогічного мовлення, а також формуванню певних еталонів поведінки, якщо історія має моральний підтекст. Обов'язковим є зв'язок обраної теми заняття з безпосереднім досвідом дітей, ситуаціями, які трапляються у дитячому колективі та потребують раціонального вирішення. Ефективність використання *storytelling* під час занять може підвищити виконання завдань міні групами, парами, трійками тощо.

Крім цього *storytelling*-технологію можна використовувати самотійно, акцентуючи увагу виключно на виховних завданнях. Для цього слід застосовувати певний алгоритм дій підготовки: спостереження за поведінкою дітей; аналіз проблемних ситуацій, що виникають під час спілкування; виокремлення педагогом завдань з формування ровесницьких стосунків; розробка педагогом певних історій (як зразок), підготовка дидактичного матеріалу; попередня бесіда з дітьми; робота з дітьми з використанням відповідної технології; підведення підсумків.

Цікавим стане використання під час роботи «кубиків історій». У класичному варіанті їх використовують під час занять з розвитку мовлення, але незначна трансформація дозволить використовувати їх під час формування ровесницьких стосунків. Кубик розміром 5/5 см на кожній з шести граней має предметну або сюжетну картинку, з якою потрібно пов'язати свою розповідь. Їх можна використовувати в індивідуальній і груповій роботі. Для вирішення труднощів у спілкуванні дітей, педагог має заздалегідь проаналізувати труднощі, що виникають при комунікації, підготувати відповідні кубики, таким чином, щоб кожна картинка мала сенс та сприяла вирішенню певного освітньо-виховного завдання. Використання «кубиків історій» буде доречним у роботі з дітьми старшого дошкільного віку [1, с. 4].

Storytelling-технологію також можна використовувати під час повсякденного спілкування дошкільників, спільних ігор, прогулянки, бесіди тощо. В такому випадку історію створюватиме педагог відповідно до конкретної ситуації. Наведемо приклад, на прогулянці діти посварилися через іграшку або дитина випадково відштовхнула іншу дитину-однолітка, педагог може провести бесіду про правила поведінки в конкретній ситуації, а також за допомогою захоплюючої історії закріпити матеріал. Педагог може розповісти про таку ж саму пригоду, яка трапилася з іншими дітьми, уявними персонажами, проаналізувати їх поведінку. На прикладі інших персонажів дітям легше проаналізувати помилки у спілкування, аніж свої. Педагог має миттєво реагувати відповідно до кожної конкретної ситуації, бути зацікавленим у її вирішенні, захопити дошкільників історією, розповіддю.

Отже, storytelling-технологія покликана вирішувати різні освітньо-виховні завдання, зокрема з формування ровесницьких стосунків дітей дошкільного віку. Елементи цієї технології можна застосовувати як самостійно, так й включати у різні види діяльності дошкільників.

Перспективи подальших досліджень можна пов'язати з розробкою методичного забезпечення та його використання з метою впливу на мотиваційну, когнітивну та емоційну сфери особистості дошкільника.

Список використаних джерел:

1. Крутій К., Зданевич Л. Сторітелінг: мистецтво розповідання, або Як зацікавити й мотивувати дітей. *Дошкільне виховання*. 2017. №7. С. 2-6.
2. Остряньська О. А. Подолання комунікативних труднощів старшими дошкільниками у процесі формування міжособистісної злагоди. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2014. № 12. С. 40-43.
URL.: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Otros_2014_12_12

3. Якименко Л. Ю., Луценко В. О. Особливості міжособистісних відносин в дитячому колективі *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*: зб. наук. праць. Інститут проблем виховання НАПН України. Вип. 16. Кн. 1. Київ, 2012. С. 389-396.

УДК 373.3.015.31:159.955

STREAM-ОСВІТА ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ОСНОВ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ В ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

*І.А. Кузьменко,
аспірантка кафедри педагогіки і психології дошкільної освіти
Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова*

*Науковий керівник:
Г.Г. Цвєткова,
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри педагогіки і психології дошкільної освіти
Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова*

Сучасному інформаційному суспільству притаманний швидкий темп розвитку з опорою на сучасні технології та новітні засоби інформації, які мають безумовний вплив на індивідуальну та суспільну свідомість, спрямовують суспільне життя в нове русло. Усе це потребує від людини здатності орієнтуватися в інформаційних потоках, сприймати та аналізувати інформацію, відбирати та оцінювати її зміст, тобто мислити критично, а також формулювати, доводити і доносити до інших свою думку. Критичне мислення є мисленням вищого порядку, яке характеризується самостійністю, цілеспрямованістю, обґрунтованістю, рефлексивністю тощо.

Основним завданням сучасної освіти «є формування нової людини, що володіє «мисленням вищого порядку», яке має бути критичним ... характерними ознаками якого є здатність оцінювати та аналізувати твердження та факти стосовно будь-якого об'єкта чи явища; робити об'єктивні висновки та приймати обґрунтовані рішення на основі здобуття й опрацювання інформації; здійснення рефлексивних дій...» [1, с. 16]. Критично мислячій людині притаманна впевненість в собі, успішність, здатність до глибокого аналізу інформації, особливий підхід до її сприйняття, стійкість до психологічних впливів. Наявність перерахованих вище якостей у людини можна гарантувати лише за умови формування основ критичного мислення починаючи з дошкільного віку. Адже воно спрямоване на здобуття